

Pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde İngilizce öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar**Raziye Çalışkan¹**

DOI 10.5281/zenodo.7691353

Özet

Bu çalışma Kovid-19 virüsünün sebep olduğu pandemi nedeniyle uzaktan eğitim faaliyetlerinde İngilizce öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi ve bunlara çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmada temel nitel araştırma deseniyle yapılmıştır. Çalışma grubunu İzmir ili Karabağlar ilçesinde devlet okullarında görev yapan İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen halen çalışmakta olan 29 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen anket formuyla toplanmıştır. Toplam 12 sorudan oluşan form ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonunda öğretmenler; teknolojik açıdan yetersizlik olduğunu, öğrencilerin uzaktan eğitimde devamsızlıklarının olduğunu, uygun ortamların bulunmadığı ve zorlukların yaşandığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim, İngilizce, pandemi**Problems encountered by English teachers during remote education process in the pandemic period****Abstract**

The aim of this study is to identify the problems experienced by English teachers in distance learning activities due to the pandemic caused by the COVID-19 virus and to provide solutions to these problems. The study was conducted using a basic qualitative research design. The study group consisted of English teachers working in state schools in the Karabağlar district of İzmir. The sample of the study consisted of 29 English teachers currently working, determined by purposive sampling method. The data in the study was collected with a questionnaire form developed by the researcher. The data obtained from the form consisting of a total of 12 questions was analyzed by descriptive analysis method. At the end of the research, teachers expressed that there was technological inadequacy, students had absenteeism in distance education, suitable environments were not available and difficulties were experienced.

Keywords: distance education, English, pandemic**Giriş**

Koronavirüs, ilk olarak 2019 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'ne bağlı Wuhan eyaletinde ortaya çıkmıştır. Hastalığın ilk belirtileri nefes darlığı, öksürük ve ateş iken, müteakip dönemlerde hayati fonksiyonlara doğrudan zarar vererek yaşamı tehdit eden ve dahi organların fonksiyonlarına verdiği zarar sonucu ölümle yol açan bir hastalık olarak halen dünyayı etkisi altında tutmaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2021). Koronavirüsün dünya üzerindeki yayılma hızı ve etkisi kısa sürede yoğun bir nüfusu etkisi altına alarak yüksek sayılarda ölümlere yol açtığından, Dünya Sağlık Örgütü Koronavirüs hastalığını 11 Mart 2020 tarihinde küresel pandemi olarak ilan etmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2021).

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, raziyecaliskan@gmail.com

Ülkemizde pandeminin hemen başında 16 - 20 Mart tarihlerinde ara tatil yapılacağı, 23 - 27 Mart 2020 arası eğitime uzaktan eğitim yoluyla devam edileceği açıklanmıştır. Daha sonra pandeminin seyri ve Bilim Kurulu tavsiyeleri üzerine uzaktan eğitime devam kararı alınmış ve eğitim öğretime uzaktan eğitim yoluyla en verimli şekilde devam edilebilmesi için çeşitli önlemler alınmıştır (MEB,2020). Bu önlemlere bakılacak olursa, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) TRT kanalı ile işbirliği yaparak önce tek bir kanal ve daha sonra sayısı arttırılan ve her bir kademeye özel ayrılan televizyon kanalları ile EBA TV uygulaması başlatmıştır. Bu kanallarda gün boyu müfredata uygun otuz dakikalık dersler yayınlanmış, öğrencilerin eğitimden uzak kalmamaları sağlanmaya çalışılmıştır.

Salgın devam ettiği ve yalnızca televizyon ve internet sitesi yeterli gelmediği için, MEB EBA internet sitesi üzerinden canlı sınıf uygulamasını devreye almış, her okulun kendi sanal sınıflarında öğretmenleri ile öğrencileri canlı yayınlara bir araya getiren bir konferans sistemi kurmuştur. Bu sistemde yaşanan yoğunluk ve aksaklıklar neticesinde canlı ve uzaktan eğitim imkânı tanıyan diğer platformların da (Zoom, Google Meet, Skype) EBA internet sitesi üzerinden ders ataması yapılarak kullanılabilmesine imkan tanınmıştır.

Uzaktan eğitim en genel anlamda, öğretmenler ve öğrencilerin farklı zaman ve mekanlarda bulunmalarından dolayı derslerin işlenmesi ve öğrenmenin kolaylaştırılması için bilgi teknolojilerini aktif bir şekilde kullanmalarına dayalı olarak işlenen bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Özdoğan ve Berkant, 2020).

Uzaktan eğitimin farklı biçimleri bulunmaktadır ve bunlar arasında da daha çok çevrim içi öğrenme türlerinin sıklıkla uygulandığı görülmektedir. Bu doğrultuda dersler uzaktan eğitim kapsamında senkronik (eş zamanlı) ve asenkronik (eş zamansız) şeklinde yürütülebilmektedir. Eş zamanlı eğitimde öğrenciler ve öğretmenler önceden belirlenmiş bir zamanda çevrim içi buluşurlar ve dersleri canlı olarak işlerler (Fidalgo vd. 2020).

Pandemi ile birlikte eğitimin tüm alanları olduğu gibi yabancı dil öğretimi de etkilenmiş, İngilizce öğretmenleri yüz yüze iken kullandığı birçok yöntem ve tekniği teknoloji ile birleştirerek bilgisayar destekli öğretime adapte etmek durumunda kalmıştır. İngilizce öğretmenleri dünyadaki teknolojik dil olan İngilizceye hâkim oldukları için bu aşamada şanslı sayılabilir. Ancak teknolojiyi takip etmek, onu derslere uyarlayabilmek tek başına yeterli midir? İşte bu noktada öğretmenlerin karşısına kendileri dışında dil öğretimini etkileyen diğer faktörlerin yanı sıra pandeminin getirdiği ilave zorluklar da çıkmaktadır.

Pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde yabancı dil öğretiminde öğretmenlerin yaşadıkları sorunların neler olduğunun belirlenmesi, tespit edilen sorun sahalarına yönelik üretilecek çözüm önerileri çerçevesinde öğretmenlerin mesleğini icra ederken karşılaşılabileceği pandemi gibi olağanüstü kriz durumlarında ortaya çıkabilecek sorunlara karşı nasıl hareket edeceğine karar vermesi konusunda yardımcı olacaktır.

Etkileşim gerektiren ve yazma, okuma, konuşma, dinleme becerilerinin hepsinin kazandırılması temeli üzerine kurulan İngilizce eğitimi, uzaktan eğitim sürecinde istenilen seviyeye ulaşamamış, hâlihazırda öğrencilerce zaten ön yargıyla yaklaşılan İngilizceye karşı daha da mesafe konmasına neden olmuştur. Uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan olumsuzluklar, dersi veren öğretmenlerin moral ve motivasyonlarının da düşmesine sebebiyet vermiştir. Covid-19 pandemi süreci, öğretmenler ve öğrenciler açısından psikolojik ve sosyal sorunları da beraberinde getirmiş olup, bazı dönemler yüz yüze, bazı dönemler uzaktan eğitim şeklinde birkaç kere tekrar eden açılma ve kapanmaların sonucunda İngilizce öğretmenleri, İngilizce öğretimi ve öğrenciler açısından birtakım problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Saygı, 2021)

Araştırmanın Önemi

Covid-19 küresel pandemisinin ortaya çıkmasıyla başlayan yeni normalleşme süreci hayatımızın her alanına birçok yenilik ve değişiklik getirmiştir. Bireylerin yaşamında meydana gelen değişiklikler devletlerin sosyal devlet rolünün de değişmesine neden olmuştur. Ülkemizde pandemiden en çok etkilenen alanlardan biri de şüphesiz eğitim alanıdır.

Türkiye’de İngilizce eğitimi uzun yıllar boyunca araştırmalara konu olmuş ve bazı yönleriyle çözüme ulaştırılamamış bir durumdur (Paker, 2012). Pandemi ile birlikte uzaktan eğitime geçilmiş olması bu sorunu daha karmaşık bir hale getirmiştir. Özellikle yüz yüze eğitimde etkileşimli olarak dahi kolaylıkla öğretilmeyen İngilizcenin uzaktan eğitim şeklinde nasıl icra edileceği sorgulanmaya başlanmıştır.

Bu araştırma ile İngilizce öğretmenlerinin, pandemi sürecinde karşılaştıkları problem sahaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Tespit edilen problem sahaları ile karşılaşılan sorunlara yönelik aranacak çözümlerin, İngilizce eğitimi kapsamında yapılacak hizmetlerde yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın sonuçlarının İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitim sistemine bakış açılarının ve sistemin başarısının değerlendirilmesine katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, İzmir ili, Karabağlar ilçesinde yer alan ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre, İngilizce öğretiminde pandemi döneminde karşılaşılan sorunları belirlemektir. Bu sorular şu şekilde tanımlanabilir:

1. İngilizce öğretmenlerinin pandemi döneminde; uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
2. İngilizce öğretmenlerinin pandemi döneminde;
 - a) teknoloji kaynaklı,
 - b) öğrenci kaynaklı,
 - c) öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin,
 - ç) zaman ve mekân kısıtlamasından kaynaklı,
 - d) materyal kullanımı ve materyallerin öğrencilere ulaştırma konularında yaşanan problemler nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, diğerlerinin yaşadığı deneyimler, problemler ve düşüncelerden yola çıkarak okuyucuya benzer durumlarla nasıl daha rahat mücadele edilebileceğini gösterir (Silveman, 2010).

Çalışma fenomenolojik (olgubilimsel) desene dayalı olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda veriler nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile elde edilmiştir. Fenomenolojik araştırmalar, insanların dünyadaki olguları deneyimleme, kavramsallaştırma, algılama ve anlama yollarının çeşitliliğini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada araştırılan ve incelenen olgu, pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde İngilizce öğretmenlerinin yaşadığı sorunları saptamaya yöneliktir. Görüşme yöntemi ile sorunlara yönelik çözüm önerileri, öğretmenlerin görüşleri ışığında oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmmanın çalışma grubunu, 2021- 2022 eğitim- öğretim yılında İzmir ili Karabağlar ilçesindeki devlet okullarında (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan İngilizce öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada yer alacak öğretmenler amaçlı örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Seçkisiz olmayan amaçlı örnekleme yöntemi ile, araştırmanın problemiyle ilgili olarak araştırma evreninde yer alan benzeşik bir grup olan İngilizce öğretmenlerinden oluşturulan grup üzerinde inceleme yapılmıştır. Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri (non-random sampling), örnekleme alınacak birimlerin seçkisizlik ilkesine bağlı olmaksızın belirlenmesidir. Amaçlı örnekleme ise, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Amaçlı örneklemin alt unsuru olan benzeşik örnekleme de örneklemin araştırmanın problemiyle ilgili olarak evrende yer alan benzeşik bir alt grubundan ya da durumundan oluşturulmasıdır. Araştırmaya katılan 29 öğretmene ait genel bulgular şu şekildedir:

Tablo 1. Genel Özelliklere Ait Bulgular

Cinsiyet Durumu	Katılan	Yüzdellik
Kadın	25	86
Erkek	4	14
Mesleki Tecrübe	Katılan	Yüzdellik
0-5 yıl	4	14
6-10 yıl	2	7
11-15 yıl	9	31
16-20 yıl	7	24
21 yıl ve üzeri	7	24
Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitimde Aktif Görev Alıp Almadığı	Katılan	Yüzdellik
Evet	28	97
Hayır	1	3
Pandemi Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Verimli Olup Olmadığı Hakkında Genel Görüş	Katılan	Yüzdellik
Evet	28	97
Hayır	1	3
Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimin Yerine Geçip Geçemeyeceğine İlişkin Genel Görüş	Katılan	Yüzdellik
Evet	2	7
Hayır	27	93
Toplam	29	100

Tablo 1 incelendiğinde; katılanlardan 25 kişi (%86) kadın, 9 kişi (%31) mesleki tecrübe olarak 11- 15 yıl aralığında olduğu, 28'er kişi (%97) uzaktan eğitim sürecinde aktif olarak görev aldığı ve uzaktan eğitimde icra edilen faaliyetlerin verimli olduğu kanaatini belirttiği gözlemlenmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada verilere 12 sorudan oluşan formula ulaşılmıştır. Form araştırmacı tarafından alandaki uzman kişilerin görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Form iki kısımdan oluşmaktadır. İlk

kısım 5 soru katılımcıların cinsiyeti, kıdem yılına dair demografik sorulardan oluşmaktadır. İkinci kısımda yer alan açık uçlu 7 soru ile ise katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde düzenledikleri çevrim içi eğitimlerde yaşadıkları tecrübeler, sınırlılıklar ve üstünlüklere yönelik değerlendirmelerinin ve ayrıca çevrim içi eğitimin geleceğine ilişkin değerlendirmelerinin alınmasının amaçlanmıştır.

Verilerin analizi

Form katılımcılar tarafından doldurulduktan sonra her bir formdan elde edilen veriler excel tablosuna işlenmiştir. Tablolar Ö1, Ö2, Ö3 şeklinde numaralandırılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz; çeşitli yollarla toplanan verilerin önceden ortaya koyulmuş temalara göre yorumlanması ve özetlenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Katılımcı öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde düzenledikleri çevrim içi öğretilere ilişkin olumlu ve olumsuz görüş ve önerileri araştırma sorularıyla uyumlu temalar altında raporlaştırılmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Bulgular

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları teknoloji kaynaklı problemler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Teknoloji Kaynaklı Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Kodlar	Katılan	Yüzdellik
İnternet kesintisi	4	15
Bağlantı problemi	15	57
İnternet hızının yetersizliği	3	12
Ses ve görüntünün geç ulaşması	2	8
Bağlanılan cihaza ait problemler	2	8
Toplam	26	100

Tablo 2 incelendiğinde; katılanlardan 15 kişi (% 57) bağlantı problemi yaşadığını, 4 kişi (% 15) internet alt yapısından kaynaklı kesintiler yaşadığı, 3 kişi (% 12) internet hızından kaynaklı sorunlar yaşadığını, 2’şer kişi ise (% 8) ders esnasında görüntü ve ses kopmaları yaşadığı, bağlantı kurulan cihazların yetersizliği nedeniyle problem yaşadığını belirtmişlerdir. Bu süreçte Ö1; “İnternet hızından kaynaklı bağlantı sorunları yaşandı” derken; Ö5, “ Ders esnasında internet bağlantısının koptu.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Ö7 ise “ İnternet bağlantı problemi yaşanması ve bazı zamanlar EBA sisteminde meydana gelen aksaklıklar oldu” ve Ö10’da “İnternette kaynaklı bağlantı kopmalarının ve uzaktan eğitimin ilk döneminde EBA sisteminde meydana gelen aksaklıklar yaşandı.” demiştir.

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde öğrenci kaynaklı yaşanan problemlere ait bulgular tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrenci Kaynaklı Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Kodlar	Katılan	Yüzdellik
Motivasyon eksikliği	5	17
İnternet/cihaz olmaması ya da yetersizliği	5	17
Derse yeterli katılım olmaması	4	14
Ders esnasında ses veya kamerayı kapatma	4	14
Derse aktif şekilde katılmama (pasif kalma)	5	17
Yeterli etkileşim kurulmaması	6	21
Toplam	29	100

Tablo 3 incelendiğinde; katılanlardan 5'er kişi (%17) öğrencinin motivasyon eksikliği ve öğrencilerin internet bağlantısı ya da bağlanacak cihazın bulunmadığını belirtmişlerdir. 4'er kişi (%14) derse yeterli katılımın sağlanmaması, öğrencilerin dersin devamı esnasında ses ve kamerayı kapatması, 5 kişi (%17) dersin işlenmesine aktif şekilde katılım sağlanmayarak öğrencilerin ekran başında pasif kalmayı tercih etmesi ve 6 kişi (%21) ise öğrenciden kaynaklı etkileşimin yeterli düzeyde kurulamamasından kaynaklı problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin yaşanan problemlere ait bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Kodlar	Katılan	Yüzdellik
Dört temel becerinin kullanılamaması	8	33
Soru-cevap tekniğinin yeterli şekilde kullanılamaması	2	8
Kelime öğretimi ve telaffuz problemi	2	8
Yeterli interaktif eğitimin sağlanamaması	5	21
Öğrencinin birebir takip edilememesi (ödev-proje kontrolü vs.)	4	17
Beş duyu organı ile algılama yetersizlikleri	3	13
Toplam	24	100

Tablo 4 incelendiğinde; katılanlardan 8 kişi (%33) İngilizce öğreniminde dört temel beceri olan yazma (writing), okuma (reading), dinleme (listening) ve konuşma (speaking) konularına ilişkin uygulamaların icrasında, 2'şer kişinin (%8) soru - cevap tekniğinin teknolojik sebeplerle de destekli olarak yeterince yapılamaması ve kelime öğretimi, telaffuzu, tekrarının yeterli düzeyde yapılamaması, 5 kişi (% 21) interaktif eğitimin yeterli düzeyde uygulanamaması, % 17'sinin ödev takibi, verilen projelerin kontrol edilmesi veya öğrencinin diğer konularda birebir takip edilmesine ilişkin aksaklıklar yaşanması, % 13'ünün ise, beş duyu organı ile algılayarak öğretimin yeterli düzeyde uygulanamamasından kaynaklanan problem yaşadığı kanaatini belirttiği gözlemlenmektedir.

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde zaman ve mekân kısıtlaması kaynaklı yaşanan problemlere ait bulgular tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Zaman ve Mekân Kısıtlaması Kaynaklı Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Kodlar	Katılan	Yüzdellik
Ders süresinin kısa olması	6	25
Öğrencilerin ev rahatlığı nedeniyle özensiz davranmaları	4	16
Derse devamsızlık	3	13
Ekran başında olunması nedeniyle verim alınamaması	5	21
Motivasyon düşüklüğü	4	16
Dış ortam etkileri	2	9
Toplam	24	100

Tablo 5 incelendiğinde; katılanlardan 6 kişi (%25) ders süresinin genellikle otuz dakikadan ibaret olmasına bağlı olarak kısa olduğunu, 4 kişi (%16) öğrencilerin evde olmanın rahatlığı ile ders için yapılması gereken hazırlık ve dersin devamında yeterli özeni göstermediklerini, 3 kişi (%13) öğrencilerin derste devamsızlık yaptığını, 5 kişi (%21) sürekli olarak ekran başında olunması nedeniyle dersten verim alınamadığını, 4 kişi (%16) motivasyon düşüklüğü yaşadığını ve 2 kişi (%9) evde başka aile fertlerinin de bulunmasından kaynaklı olarak ders esnasında dış ortam etkilerinin (konuşmalar, bağırımlar, hayvan sesleri, kameraya başkalarının görüntü vermesi ve benzeri) yaşanmasından kaynaklı problemler yaşandığını belirtmişlerdir.

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde materyal kullanımı ve materyallerin öğrencilere ulaştırılmasına ilişkin yaşanan problemlere ait bulgular tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Materyal Kullanımı ve Materyallerin Öğrencilere Ulaştırılmasına İlişkin Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Kodlar	Katılan	Yüzdellik
Materyallerin öğrenci zihninde somutlaştırılmaması	3	15
Teknik sebeplerle materyallerin ekrana yansıtılmaması	4	20
Materyallere ilişkin ödev verme ve takibine ilişkin sorunlar	2	10
Her konuya ilişkin yeterli materyal olmaması	2	10
Materyallerin baskıya dönüştürülememesi	5	25
Teknik imkânsızlık nedeniyle materyale ulaşılamama	4	20
Toplam	19	100

Tablo 6 incelendiğinde; katılanlardan 3 kişi (%15) kullanılan online eğitim materyallerinin öğrenciler tarafından zihinde somutlaştırılmadığını, 4 kişi (%20) materyallerin internet veya diğer teknik sebepler ile ders işleme ekranına yansıtılmadığını, 2'şer kişi (%10) materyallere ilişkin öğrencilere ödev verilmesi ve verilen ödevlerin takibi konusunda aksaklık yaşandığını, ders ünitelerine ilişkin her konuda yeterli materyalin çevrimiçi ortamda bulunmadığını, 5 kişi

(%25) öğretmen tarafından verilen materyallerin öğrenciler tarafından baskıya dönüştürme imkanının olmadığını, 4 kişi ise (%20) ise öğrencilerin teknik imkansızlık veya maddi durum nedeniyle ders materyaline ulaşamaması kaynaklı problem yaşadığını belirtmiştir.

İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde diğer hususlara ilişkin yaşanan problemlere ait bulgular tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Diğer Hususlara İlişkin Yaşanan Problemlere Ait Bulgular

Problem	Katılan	Yüzdellik
Öğrenme isteğinde eksiklik	3	25
Hazır bulunuşlukta eksiklik	3	25
Veli desteğinde yetersizlik	1	8
Etkileşim problemi	2	17
Teknik altyapı yetersizliği	1	8
Öğretmenlerin motivasyon kaybı	2	17
Toplam	12	100

Tablo 7 incelendiğinde; katılanlardan 3’er kişi (%25) öğrencinin öğrenme konusunda isteksiz davrandıklarını ve öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin eksik olduklarını, 1’er kişi (%8) uzaktan eğitimde veli desteğinin yetersizliklerini ve teknik altyapı kaynaklı problemler olduğunu, 2’şer kişi ise (%17) öğretmenlerin devamlı surette ekran başında olmaları sebebiyle monoton şekilde ders anlatımına bağlı olarak motivasyon kaybindan kaynaklı problemler yaşandığını belirtmişlerdir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan çıkan sonuçlar incelendiğinde; katılanların 25’i kadın, 9’u mesleki tecrübe olarak 11-15 yıl aralığında olduğu, 28’er kişi ise uzaktan eğitim sürecinde aktif olarak görev aldığı ve uzaktan eğitimde icra edilen faaliyetlerin verimli sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmada yer alan öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde; İngilizce öğretmenlerinin cevaplarının samimi, sade ve açık olduğu, tarafsız, şeffaf ve kurumsal menfaatlerin gözetilerek iyileştirmeye yönelik tedbirler hakkında da fikir veren bir yapıda olduğu, nadiren bazı öğretmenlerin cevap vermek istemedikleri ya da belirtmek istemedikleri hususlar olduğu görülmektedir. Verilen cevaplara göre, öğretmenlerin genel olarak teknoloji kaynaklı sorunları kapsamında internet bağlantısından ve teknolojik genel altyapının yetersizliği, öğrencilerin ve ailelerinin maddi durumlar nedeniyle her öğrencinin uzaktan eğitime iştirak edecek cihaza ulaşamaması hususunda problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Öğrenci kaynaklı sorunlar kapsamında ise, öğretmenlerin genel olarak öğrencilerden kaynaklı motivasyon eksikliği, öğrencilerin maddi durum nedeniyle uzaktan eğitime bağlanacak cihazlara erişim sağlayamamaları, derse katılımın az olması, öğrencilerin kendilerinden kaynaklı olarak evde olmanın verdiği rahatlık nedeniyle kamerayı veya sesi kapatma, ders esnasında başka ders dışı uğraşlarla meşgul olmaları, öğrencilerin derse yeterli katkıyı sağlayamaması, öğrencilerin uzaktan eğitimin işleyişi konusunda tecrübe sahibi olmamasından kaynaklı derse yeterli takip edememeleri, geri kalmaları ve konsantrasyon kaybı olması hususunda problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu Bilgiç

ve Tüzün (2015) tarafından yapılan araştırmanın “Öğretmenlerin yüz yüze eğitimin icrasındaki öğrenci denetimi göz önüne alındığında, sanal ortam üzerinden yapılacak denetim nispeten daha tutarsız ve yetersiz kalmaktadır. Yüz yüze eğitime göre öğretmenler ile öğrenciler arası etkileşim daha zayıftır” bulgusuyla örtüşmektedir.

Zaman ve mekan kısıtlaması yönünden, öğretmenlerin genel olarak yüz yüze eğitime kıyasla uzaktan eğitimdeki etkileşimin yetersiz olduğu, ders sürelerinin kısa olmasına bağlı olarak verimin düştüğü, öğrencilerin kendi evlerinde olmasının verdiği rahatlık ve ev düzeni içinde derse yoğunlaşmayı sağlayacak etkenlerin az olması, çoğunlukla ders dışı uğraşlar ile ilgilenilmesi, kamerayı ya da sesi kapatarak dersi takip etmeme eğilimi, öğretmenlerin ev yaşamı içerisinde uzaktan eğitime katılmasında günlük hareketli eğitim yaşamına oranla sabit kalmasının getirdiği motivasyon düşüklüğü hususunda problemler yaşadığı tespit edilmiştir.

Materyal kullanımı ve materyallerin öğrencilere ulaştırılmasına ilişkin olarak; öğretmenlerin genel olarak ders materyallerinin kullanılmasının amacı olan somutlaştırma işlevini yeterince yerine getiremediği, materyallere bağlı verilen ödevlerin dönütünün yeterince sağlanamaması, materyallerin ulaştırılmasında internet kaynaklı sıkıntılar yaşanması, basılı materyallerin en önemli işlevi olan düşünme ve yazma koordinasyonunun eş zamanlı yeterli düzeyde yapılamaması, ödevlerin kontrol ve değerlendirilmesinde aksaklıklar yaşanması ve görsel/işitsel ders materyallerine bağlı kalmak zorunluluğunda olma hususunda problemler yaşadığı tespit edilmiştir.

Belirlenen alt problem alanlarına ek olarak; öğretmenlerin genel olarak motivasyonun ve etkileşimin sağlanamaması, eğitime yeterince iştirak edilmemesi, internet ve bağlantı altyapılarından kaynaklı sorunlar, velilerin öğrenme sürecine yeterince katkı sağlayamaması, öğretmenlerin sürekli evde ve bilgisayar başında hareketsiz şekilde ders anlatmak zorunda kalması hususunda problemler yaşadığı tespit edilmiştir. Şendoğan (2020) ve Doğan (2020), yapmış oldukları araştırmalarda uzaktan eğitim kapsamında genellikle teknolojik altyapı alanında problemler yaşandığına değinmişlerdir. Tümen (2020) ise, pandemi döneminde icra edilen uzaktan eğitim çalışmalarındaki sorun alanlarını İngilizce öğretmeni örneklem grubu ile çalışarak araştırmış, çalışmamızda yer alana sonuçlardan özellikle İngilizce materyallerin kullanımı, teknolojik altyapı, öğrenci ve öğretmen kaynaklı problem yaşandığı sonucuna ulaşmıştır.

Yapılmış bu çalışmanın konusuyla doğrudan bağlantılı olan uzaktan eğitimin dezavantajları ise, İngilizce öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar özelinde değerlendirilmiş olmakla birlikte aslen aynı problem sahalarını uzaktan eğitimin genel dezavantajları olarak da algılayabilmek mümkündür. Uzaktan eğitim, öğrencilerin okul içerisinde birbirleri ile kurdukları sosyal ilişkileri azaltmakta, öğrencinin sosyal çevresini sanal dünya üzerinden kurmasına neden olmaktadır. Öğrencilerin hepsinin aynı düzeyde bilgisayar kullanım bilgisi olmadığından, e-öğrenme esnasında öğrenciler arası hız farkı belirlemekte, bu durum uzun süreli uzaktan eğitim süreçlerinde bazı öğrencilerin süreçten çok fazla geride kalmasına sebep olmaktadır (Kırmacı ve Acar, 2018).

Sonuç olarak; uzaktan eğitim, özellikle pandemi sürecinde eğitim sistemimizin bir parçası haline gelmiş, alternatif bir eğitim süreci olarak planlanma, yönetim, uygulama ve denetim hususlarında yeni ve modern bir eğitim modeli olarak geliştirilmeye başlanmıştır. Kanaatimizce Covid-19 sürecinde, ülkemizin geleceği bakımından tasarruf edilemeyecek kadar kıymetli olan eğitim sisteminin sürdürülebilirliğinin sağlanması adına, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yerinde ve zamanında yaptığı uygulamalar ile pandemi şartlarında azami seviyede verim alınma gayreti içinde olmuştur. Çalışmamızın devamında yer alan öneriler doğrultusunda, ilköğretim ve ortaöğretim İngilizce dersine yönelik uzaktan eğitim sisteminin

geliştirilmesi ile gelecekte benzer dönem ve süreçlerin yaşanması durumunda ya da yüz yüze eğitim dışında da alternatif eğitim/destekleyici eğitim olarak düzenlenebilecek şekilde tadil edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Öneriler

Uzaktan eğitimde İngilizce öğretmenlerinin karşılaştığı problemler göz önüne alındığında aşağıdaki öneriler çerçevesinde başta eğitim/öğretim sürecinin vazgeçilmez unsurları olan motivasyon ve etkileşimin tesisi ile öğretmen/öğrenci ve veli üçgeninde eğitimin desteklenmesine yönelik tedbirler alınması durumunda daha aktif, katılımcı, etkileşimli ve problemsiz uzaktan eğitim sürecinin oluşabileceği kıymetlendirilmektedir. Bu kapsamda;

Uzaktan eğitim sisteminin yaygın şekilde kullanılabilmesi amacıyla, sürece dahil olacak tüm öğrencilere hibe olarak içerisinde Web 2.0 araçları, Z Kitap, EBA, liveworksheet, sözlük gibi uygulamaların yüklü olduğu, kalem ile yazı yazma, boyama veya işaretleme özelliği olan tablet dağıtılması durumunda fırsat eşitliğinin daha etkin şekilde sağlanmış olabilir.

Uzaktan eğitimin uygulanacağı bölge ve alanın tamamında (ülke genelinde ya da belirli bir bölgede) bağlantı sorunları yaşanmayacak şekilde teknik altyapısı güçlendirilmiş, kopma ve donma sorunlarına neden olmayacak hızlı bir internet ağının kurulabilir.

Öğrencilerin kamera kapatma, ders dışı oyun, müzik gibi faaliyetlerle meşgul olmaması adına yasal düzenlemelerin yapılarak derse katılımın zorunlu tutulması ve yüz yüze eğitimde okula gelmemenin sonuçlarının uzaktan eğitime de uygulanabilir hale getirilebilir.

Öğretmenler ile öğrenciler arasında bireysel telaffuz ve konuşma tekrarlarını takip edebilecek (örneğin önce öğretmen İngilizce bir metin söyleyecek, öğrenci de metni aynı şekilde tekrar edecek şekilde) veya anlık olarak öğretmen-öğrenci iletişimine destek verecek ve gerektiğinde birebir ses/kelime/cümle tekrarlarının yapılabileceği "Sesli Pano" (Talkback) oluşturulabilir.

Velilerin öğretmen çağrısı ile ya da kendi istedikleri zaman diliminde işlenen derse izleyici (spectator) olarak girebilmesi, öğretmen tarafından işlenen derste öğrencilere verilen görev ve sorumlulukların öğrenci hanesine atandığı anda velisine de bilgilendirmenin otomatik olarak yapıldığı sistemin geliştirilmesi durumunda, İngilizce dersi yönünden uzaktan eğitimin kalitesi, etkileşimi ve etkinliğinin artırılacağı değerlendirilmektedir.

Referans

Al Lily, A.E., Ismail, A.F., Abunasser, F.M., & Alqahtani, R.H.A. (2020). Distance education as a response to pandemics: Coronavirus and Arab culture. *Technology in Society*, 7(2), 101-118.

Andersen KG, Rambaut A, Lipkin WI, Holmes EC, Garry RF. (2020). "The proximal origin of SARS-CoV-2". *Nature Medicine*. 26 (4), 123-145.

Bilgiç, H. G. ve Tüzün, H. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *AUA Dergisi*, 1(3), 26-50.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *AUA Dergisi*, 3(2), 85-124.

Demircan Ö. (2013). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.

- Demirkan, Ö., Bayra, E. & Baysan, E. (2016). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Dersleri Takip Etme Durumlarının Dönem sonu Başarılarına Etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (1), 47-75.
- Dikmen S, Bahçeci F. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Yükseköğretim Kurumlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Stratejileri: Fırat Üniversitesi Örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7 (2), 78-98. DOI: 10.33907/turkjes.721685
- Doğan, Y. (2020) Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Çevrimiçi Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18 (1), 483-504.
- Eren, E. (2020). Yeni tip koronavirüsün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi: milli eğitim bakanlığının ve yüksek öğretim kurulunun yeni düzenlemeleri. *Yüksek Öğretim Dergisi*, 10(2), 153-162.
- Fansuary, A. H., & Januarty, R., & Rahman, A.W. & Syawal, (2020). Digital content for millennial generations: teaching the english foreign language learner on covid-19 pandemic. *Journal of Southwest Jiaotong University*, 55(3), 1-12.
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J.A., (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 49 (1), 13-43.
- Gunawan G., Suranti N. M. Y., Fathoroni F. (2020). Variations of models and learning platforms for prospective teachers during the COVID-19 pandemic period. *Indonesian Journal of Teacher Education*, 1(2), 61-70.
- Harrison, R. A., Harrison, A., Robinson, C. ve Rawlings, B. (2018) The experience of international postgraduate students on a distance-learning programme, *Distance Education*, 39(4), 480-494.
- Huang, Q. (2019). Comparing teacher's roles of F2f learning and online learning in a blended English course. *Computer Assisted Language Learning*, 32(3), 190-209.
- Kırmacı Ö, Acar S. (2018). Kampüs Öğrencilerinin Eşzamanlı Uzaktan Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 276-291
- Koyama T., Platt D., Parida L. (2020). "Variant analysis of SARS-CoV-2 genomes". *Bulletin of the World Health Organization*, 98, 495-504.
- Manijeh Sadeghi, A Shift From Classromm To Distance: Advantages and Limitations Sadeghi *International Journal of Research in English Education*, 4, 1-29.
- Markovic, M. (2010). Advantages and disadvantages of e-learning in comparison to traditional forms of learning. *Annals of the University of Petroşani, Economics*, 10(2), 289-298.
- Memiş M, Erdem M. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri Ve Eleştiriler, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 8(9), 297-318.

- Orhan A, Çeviker Ş,(2017), Uzaktan Eğitim ile Yürütülen İngilizce Yabancı Dil Dersi Öğretim Programını Değerlendirme Ölçeği: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 534-545.
- Özdoğan, A.Ç. ve Berkant H.G. (2020). Covid-19 Pandemi döneminde uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 1, 13-43.
- Öztürk Karataş, T., & Tuncer, H. (2020). Sustaining Language Skills Development of Pre-Service EFL Teachers despite the COVID-19 Interruption: A Case of Emergency Distance Education. *Sustainability*, 12 (19), 8151-8188.
- Paker, T. (2012). Türkiye’de neden İngilizce (İngilizce) öğretemiyoruz ve neden öğrencilerimiz iletişim kurulabilecek düzeyde İngilizce öğrenmiyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 89-94.
- Sağlık Bakanlığı (2021). *Covid-19 Bilgilendirme Platformu*, Erişim: 18 Aralık 2021, <https://covid19.saglik.gov.tr>
- Silverman, D. (2010). *Doing qualitative research: A practical handbook* (3rd edition). London: Sage.
- Stickler, U., Shi, L. (2016). Tell Us About Call: An introduction to the virtual special issue (VSI) on the development of technology enhanced and computer assisted language learning published in the *System Journal*. *System*, 56, 119-126.
- Şendoğan Erdoğan, K. (2020). Foreign Language Education During Covid-19 Pandemic: An Evaluation From The Perspectives of Preparatory Class Students, *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (Özel Sayı), 1079-1090.
- Sun L., Tang, Y., Zuo, W. (2020). Coronavirus pushes education online. *Nature Materials*, 19(6), 687-687.
- Tuncer M, Taşpınar M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim Ve Öğretimin Geleceği Ve Olası Sorunlar, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 44-69.
- Tümen Akyıldız, S. (2020). College students’ views on the pandemic distance education: A focus group discussion. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 322-334.
- Wang C., Cheng, Z., Yue, XG ve McAleer, M. (2020). Risk Management of Covid-19 by Universities in China. *Journal of Risk and Financial Management*, 13, 36-42.
- Ye Q, Wang B, Mao J. (2020). "The pathogenesis and treatment of the 'Cytokine Storm' in COVID-19". *The Journal of Infection*. 80 (6), 607-613.
- Yelin D, Wirtheim E, Vetter P, Kalil AC, Bruchfeld J, Runold M, ..., Leibovici L. (2020). "Long-term consequences of COVID-19: research needs". *The Lancet. Infectious Diseases*. 20 (10), 1115-1117.

Yi, Y., & Jang, J. (2020). Envisioning possibilities amid the COVID-19 pandemic: Implications from English language teaching in South Korea. *Current issues in TESOL: TESOL and the Covid-19 pandemic*, 11(3), 86-101.

Yunus M., Norazah N., Salehi H., Hui Sun C., Amin Embil M. (2013). Pros and Cons of Using ICT in Teaching ESL Reading and Writing, *International Education Studies*, 6(7), 119-130.

Saygi, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109-129.